

Evliliğin İlk Yıllarında Evlilik Yaşamı Deneyimi ve Evliliğe İlişkin Algılar: Sorunlar, Zorluklar ve İhtiyaçlar*

The Marriage Life Experiences and Perceptions on The Early Years of The Marriage: Problems, Difficulties and Needs

Sare Terzi İlhan**

Şerife Işık***

To cite this article/ Atf için:

Terzi İlhan, S. ve Işık, Ş. (2019). Evliliğin ilk yıllarında evlilik yaşamı deneyimi ve evliliğe ilişkin algılar: sorunlar, zorluklar ve ihtiyaçlar. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research in Education*, 7(4), 1430-1448. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c.4s.6m

Öz. Çalışmanın amacı 1-5 yıl arası evli bireylerin evlilik deneyimlerini ve evliliğe ilişkin algılarını ve evlilik öncesi eğitim gereksinimlerini incelemektir. Araştırmanın deseni fenomenolojidir. Çalışma grubunu evlilik süresi 1-5 yıl arasında olan evli 10 birey oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Veri toplamak amacıyla Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu kullanılmıştır. Veriler içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir. Yeni evli bireylerin evlenerek yakınlık, sevme/sevilme, ait olma, destek, güven ve sosyal onay ihtiyaçlarını karşıladıkları; en çok ev işleri, evlilik sonrası yaşamı düzenleme ve birlikte yaşamaya uyum konularında zorlandıkları; anlayış, zaman tanıma, yakınların desteğiyle uyum sağladıkları; evlenmeden önce cinsellik, eşle ilişkiler, aile ilişkileri konularında bilgi sahibi olmak istedikleri; evlilik öncesi eğitim programına katılma imkânları olsaydı eşle ilişkiler, evlilik yaşamına hazırlık, cinsellik konularına yer verilmesi gerektiği; eğitimin seminer şeklinde ve uygulamalı olarak verilmesi gerektiği bulguları elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Evlilik deneyimleri, evlilik öncesi eğitim, fenomenoloji.

Abstract. The purpose of this study is examining married life experiences and pre-marriage training needs of individuals who have been married for 1-5 years. The research design is phenomenology. The study group consists of 10 married individuals. The study group was formed using purposive sampling method. In collection of data, "Semi-structured Interview Form" were used. For data analysis, content analysis was used. The research findings are below: The newlyweds are provide for proximity, loving/being love, belonging, support, trust, social approval needs through marriage. They have difficulty in the fields of regulation the post-marital life and adaptation to living together. They adapt to post-marital life through understanding, giving time, support. They want to have knowledge about sexuality, relationships with spouse and families before marriage. It is necessary that pre-marriage training programme contain the subject of relationships with spouse, preparing to marriage life, sexuality; the method of this programme can be workshop and applied.

Keywords: Marriage experience, pre-marriage training, phenemonology.

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 03.09.2018

Düzeltilme Tarihi: 06.10.2019

Kabul Tarihi: 23.10.2019

* Bu çalışma 27. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi'nde (Antalya, 18-22 Nisan 2018) sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Sorumlu Yazar / Correspondence: Amasya Üniversitesi, Türkiye, e-mail: sare.terzi@amasya.edu.tr ORCID: 0000-0002-7728-8909

*** Gazi Üniversitesi, Türkiye, e-mail: serife7403@gmail.com ORCID: 0000-0002-5184-8218

Giriş

Belirli ortak amaçlar ve çıkarlar çerçevesinde ortaya çıkan toplumsal kurumların başında aile gelmektedir. Aile, hem geleneksel hem de modern toplumlarda önemli toplumsal kurumlar arasında yer almaktadır (Doğan, 2007, 175). Aile; biyolojik, psikolojik, duygusal ve sosyal ilişkiler içinde olan bireylerin oluşturduğu topluluktur. Toplumun en küçük birimi olarak kabul edilen aile, bireyin en temel sosyal çevresini oluşturmaktadır (Özgül, 2014, 1). Aile kurumunun varlığı ve sürekliliği evlilik aracılığıyla sağlanmaktadır. Evlilik ise, kadın ve erkek ilişkisini meşru bir temele dayandıran toplumsal olgudur (Doğan, 2007, 208). Özgül'e (2014, 19) göre ise evlilik, karşı cinsten iki kişinin birlikte yaşama, çocuk yapma ve yetiştirme, deneyimleri paylaşma gibi amaçlar ile yaptıkları bir sözleşmedir. Evlilik, devlet tarafından birtakım yasa ve düzenlemeler ile kontrol edilen yasal bir ilişkidir. Evlilik olgusuna pek çok farklı kültürde ve toplumda evrensel düzeyde rastlanmaktadır. Çünkü evlilik kurumunun, toplumda çeşitli işlevleri vardır. Sağlıklı cinsel yaşamın sürdürülmesi, soy çizgisinin belirlenmesi, toplumsal cinsiyet rollerinin sürdürülmesi, ekonomik üretim ve tüketim faaliyetlerinin düzenlenmesi, toplumdaki iş bölümünün oluşturulması evliliğin işlevleri arasında yer almaktadır. Ayrıca bireyin biyolojik, psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarının karşılanması da evlilik olgusunun işlevleri arasındadır (Özgül, 2014, 19).

Bütün toplumlarda evlilik, yaşamın yeni bir dönemine işaret etmektedir (Kalkan ve Yalçın, 2012, 2). Erikson'un Psikososyal Gelişim Kuramına göre 6. evre olan Yakınlığa Karşı Yalıtılmışlık evresinde birey, yakın ilişkiler geliştirerek bir önceki dönemde oluşturduğu kimliğini sağlamlaştırma çabası içindedir ve bu yakın ilişki oluşturma çabaları içerisinde evlilik ve evlenme ile ilgili konular önemli yer tutmaktadır (Senemoğlu, 2011, 79). Havighurst'e (1972) göre ise ergenlik dönemi gelişimsel görevleri arasında evlilik ve aile yaşamına hazırlanma; genç yetişkinlik dönemi gelişimsel görevleri arasında da eş seçme, evlilik yaşamını öğrenme ve bir aile kurma yer almaktadır (Akt. Bacanlı, 2011, 58-60). Gerek toplumsal gerekse gelişimsel olarak bireylerden genç yetişkinlik dönemi ile birlikte bir eş seçmeleri, seçtikleri eş ile oluşturdukları yakın ilişkilerini evlilik ile sonuçlandırmaları ve kurdukları evliliği sağlıklı bir şekilde sürdürmeleri ve dolayısıyla bir aile kurmaları beklenmektedir.

Birey için önemli bir gelişimsel görev olan evlilik, bireyin yaşamında birtakım değişikliklere yol açmaktadır. Evlilik ile birlikte bireylerin yaşamına yeni yaşam rolleri, görev ve sorumluluklar girmektedir. Ortak bir yaşam biçimi oluşturmak, aile sorumluluklarını paylaşmayı öğrenmek, çift olmak, aileler ve yakınlar ile olan ilişkileri yeniden yapılandırmak, doyurucu duygusal ve cinsel ilişki örüntülerini oluşturmak gibi evlilik yaşamına dair kazanımları, çiftlerin evliliğin ilk yıllarında gerçekleştirmeleri beklenmektedir. Ancak bu beklenti ve değişiklikleri gerçekleştirme sürecinde çiftlerin karşısına birtakım zorluklar, hayal kırıklıkları ve çatışmalar çıkabilmektedir (Sevim, 1999; Onur, 2008; Kalkan ve Yalçın, 2012). Evliliğin ilk yıllarında gerçekleşen boşanmaların bir nedeninin, evlilik yaşamına ilişkin olarak yaşanan bu olumsuzluklar olduğu belirtilmektedir (Sevim, 1999; Onur, 2008). Ayrıca evliliğin ilk yıllarındaki bazı tutum ve beklentilerin ilerleyen yıllarda boşanmalara yol açtığını, evliliğin ilk yıllarında boşanmaların sık görüldüğünü ortaya koyan bazı araştırma sonuçları bulunmaktadır (Carrere, Buehlman, Gottman, Coan, Ruckstuhl, 2000; Dişsever ve Dişçi, 2000; Huston, Caughlin, Houts, Smith ve George, 2001; Huston, Niehuse ve Smith, 2001; Demirci, Günaydın, Doğan ve Aynacı, 2005; Uçan, 2007; Steenbergen, Kluwer ve Karney, 2011; Neff ve Geers, 2013; Dennison, Koerner ve Segrin, 2014). Benzer şekilde son yıllarda Türkiye'de boşanma oranlarının gittikçe arttığı görülmektedir. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanan 2016 yılı evlenme ve

boşanma istatistiklerine bakıldığında 2016 yılında boşanan çiftlerin sayısı 126164 iken, 2017 yılında %1,8 artarak 128411 olmuştur (TÜİK, 2018). Yine TÜİK verilerine göre 2016 yılında gerçekleşen boşanmaların %39,1'i ve 2017 yılında gerçekleşen boşanmaların %38,7'si evliliğin ilk beş yılında gerçekleşmiştir (TÜİK, 2018). Boşanmaların çoğunun evliliğin ilk beş yılında gerçekleşmesi, ilk beş yılın evlilik için kritik yıllar olarak nitelendirilmesine yol açmaktadır (Yıldırım, 2004). Dolayısıyla bu yılların evliliğin gidişatını önemli düzeyde etkilemesi, evliliğin ilk yıllarında bireylerin neler yaşadığının, evliliği nasıl algıladıklarının araştırılması gerektiğini düşündürmektedir. Bu doğrultuda evliliğin ilk yıllarında bireylerin neler yaşadığının, neler deneyimlendiğinin ve bu ilk yıllarda yeni evli bireylerin evliliğe ilişkin algılarının araştırılması gerekliliği bu çalışmanın problemlerinden birini oluşturmaktadır.

Evlilik yaşamının uyumlu bir şekilde yürütülmesi, evlilik yaşamına hazır olmayı ve evlilik ilişkisine dair birtakım becerilere ve olumlu algıya sahip olmayı gerektirmektedir (Yılmaz ve Kalkan, 2010). Son yıllara ilişkin boşanma istatistiklerinde dikkat çeken bir nokta olan boşanmaların özellikle evliliğin ilk yıllarında gerçekleştiği sonucu, Türkiye'de bireylerin evlilik öncesinde desteklenmeye ihtiyaçları olduğunu göstermektedir. Ulusal alan yazında romantik ilişkisi olan çiftler üzerinde evlilik öncesi eğitim programlarının etkililiğini araştıran çalışmalar (Kalkan ve Ersanlı, 2008; Duran ve Hamamcı, 2010; Yılmaz ve Kalkan, 2010; Haskan Avcı, 2014) ve evlenmeyi düşünen çiftlere yönelik olarak verilecek evlilik öncesi eğitim programlarının içeriklerini belirleme amacıyla üniversite öğrencileri üzerinde yapılan çalışmalar (Hamamcı, Buğa ve Duran, 2011; Haskan Avcı, 2014) ve boşanmış bireylerin deneyimlerine göre evlilik ile ilgili eğitim gereksinimleri incelendiği (Sürerbiçer, 2008) çalışmalar bulunmaktadır. Ancak evliliğin ilk yıllarında bireylerin deneyimlerinden yola çıkılarak evlilik öncesi eğitim programlarının içeriğinin belirlenmesine yönelik bir çalışmaya ulusal alan yazında rastlanmamıştır. Evlilik öncesi eğitim programlarının içeriğinin oluşturulmasında, yeni evli bireylerin deneyimlerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Bu doğrultuda yeni evli bireylerin ihtiyaç duydukları bilgi, destek ve becerilerin belirlenmesi bu çalışmanın diğer problemini oluşturmaktadır.

Araştırma problemlerine dayalı olarak bu çalışmanın amacı evlilik süresi 1 – 5 yıl arası olan evli bireylerin evlilik yaşamı deneyimleri ile evliliğe ilişkin algılarını ve evlilik öncesi eğitim gereksinimlerini incelemektir.

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırmanın deseni, nitel araştırma desenlerinden biri olan fenomenolojidir. Fenomenoloji; bireylerin yaşadıkları olay veya durum ile ilgili öznel deneyimlerinin incelendiği nitel bir araştırma türüdür (Lester, 1999). Fenomenoloji deseni, farkında olunan ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir şekilde incelenmeye ve ortaya konulmaya ihtiyaç duyulan olgulara odaklanmak için kullanılmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 72). Fenomenoloji; sosyal gerçekliği anlamak amacıyla bireylerin deneyimlerine (Gray, 2014, 21), deneyimleri sorgulayarak deneyimin özüne (Ersoy, 2017, 85) ve deneyimden yola çıkılarak ulaşılan anlamlara (van Manen, 2014) odaklanmaktadır. Fenomenoloji çalışmaları bireylerin bir olguyu nasıl algıladıkları, nasıl betimledikleri, olguya ilişkin olarak ne hissettikleri, olguyu nasıl anlamlandırdıkları üzerine odaklanmaktadır ve odaklanılan bu olgu bir duygu, bir ilişki, bir örgüt ya da bir kültür

olabilmektedir (Patton, 2007, 104). Bu fenomenoloji çalışmasında odaklanılan olgu, evliliğin ilk yıllarına ilişkin evlilik deneyimleridir. Araştırmanın amacına dayalı olarak bu çalışmada evlilik süresi 1 yıl ile 5 yıl arasında olan evli bireylerin deneyimleri incelenmiştir. Fenomenolojik araştırmalar betimleyici fenomenoloji ve yorumlayıcı fenomenoloji olmak üzere iki farklı biçimde değerlendirilmektedir (Palmisano, 2007, 41; Ersoy, 2017,88). Bu çalışmada yeni evli bireylerin evlilik deneyimlerinin, evliliğe ilişkin algılarının ve evlilik öncesi eğitim gereksinimlerinin ne olduğu betimlenmeye çalışılmıştır. Dolayısıyla bu araştırmanın türü betimleyici fenomenolojidir. Betimleyici fenomenoloji, bireylerin incelenen olguya ilişkin algı ve deneyimlerini betimlemeyi amaçlamaktadır ve incelenen olgunun ne olduğu ile ilgilenmektedir (Palmisano, 2007, 41; Ersoy, 2017, 88).

Çalışma Grubu

Fenomenolojik araştırmalar için veri kaynakları, odaklanılan fenomeni doğrudan deneyimleyen ve deneyimlerini ifade edebilen birey ya da gruplar olmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 74). Bu doğrultuda bu araştırmanın çalışma grubunu evlilik süresi 1 ile 5 yıl arasında olan 10 katılımcı oluşturmuştur. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemlerinden yararlanılmıştır. Araştırma amacına dayalı olarak katılımcıların 1 ile 5 yıl arası evlilik sürelerinin olması ölçüt olarak belirlenmiştir ve bu ölçütü sağlayan gönüllü katılımcılar ile çalışma gerçekleştirilmiştir.

Çalışma grubuna ilişkin betimsel bilgiler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1.

Çalışma Grubuna İlişkin Betimsel Bilgiler

Katılımcılar*	Cinsiyet	Yaş	Evlilik Biçimi	Çocuk Sayısı	Kaçıncı Evlilik	Eğitim Düzeyi	Meslek	
1	Esra	Kadın	26-30	Görücü	-	1	Lisansüstü	Biyolog
2	Betül	Kadın	31-35	Görücü	-	1	Lisansüstü	Akademisyen
3	Deniz	Kadın	31-35	Görücü	-	1	Lisansüstü	Memur
4	Damla	Kadın	26-30	Flört	-	1	Lisansüstü	Akademisyen
5	Kübra	Kadın	26-30	Flört	1	1	Lisans	Memur
6	Suna	Kadın	31-35	Flört	-	1	Lisansüstü	Akademisyen
7	Hakan	Erkek	26-30	Flört	1	1	Lisansüstü	Akademisyen
8	Kaan	Erkek	31-35	Görücü	1	1	Lisansüstü	Akademisyen
9	Mehmet	Erkek	31-35	Görücü	-	1	Lisansüstü	Akademisyen
10	Yamaç	Erkek	31-35	Flört	-	1	Lisans	Memur

*Gizliliği sağlamak amacıyla katılımcıların isimleri değiştirilmiştir.

Tablo 1 incelendiğinde araştırmaya katılan 10 kişinin 6’sının kadın ve 4’ünün erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların dördü 26-30 yaş aralığında iken, altısı 31-35 yaş aralığındadır. On katılımcının 5’i görücü usulü 5’i ise flört ilişkisi sonucunda evlenmiştir ve katılımcıların tamamının ilk evliliğidir. Yalnızca üç katılımcının bir çocuğu vardır, diğerlerinin ise çocuğu bulunmamaktadır. Ayrıca katılımcıların eğitim düzeyine bakıldığında 2’sinin lisans, 8’inin lisansüstü eğitim mezunu olduğu; mesleklerine bakıldığında ise 1 katılımcının biyolog, 3 katılımcının memur ve 6 katılımcının akademisyen olduğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Fenomenoloji çalışmalarında kullanılan temel veri toplama yöntemi görüşmedir (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 74; Ersoy, 2017: 112). Bu çalışma kapsamında veri toplamak amacı ile nitel araştırmalar için veri toplama yöntemlerinden olan görüşme kullanılmıştır. Görüşme, belli bir konu hakkında bilgi toplamak amacıyla, en az iki kişi arasında sözlü olarak yürütülen bir iletişim süreci olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 119).

Bu araştırma için veri toplamak amacıyla yapılan görüşmelerde araştırmacılar tarafından oluşturulmuş “Kişisel Bilgi Formu” ve 10 sorudan oluşan “Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu” kullanılmıştır. Kişisel Bilgi Formu aracılığı ile katılımcıların cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslek, evlilik süresi, evlilik sayısı, evlenme biçimi ve çocuk sayısı bilgileri sorulmuştur. Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu ise katılımcıların evlilik deneyimleri ile evlilik öncesi bilgi ve eğitim ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla 10 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Görüşme sorularının oluşturulması sürecinde alan yazında yer alan evlilik öncesi psikolojik danışma, evlilik öncesi eğitim ve evlilik danışmanlığı alanlarında yapılmış çalışmalar incelenmiştir. Kişisel Bilgi Formu ile Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formunun kullanıldığı görüşmeler, katılımcıların tamamı ile birinci araştırmacı tarafından yapılmıştır. Görüşmeler sırasında, katılımcılardan izin alınarak ses kaydı alınmıştır. Görüşmelere ilişkin ses kayıtları araştırmacılar tarafından deşifre edilmiştir. Deşifrelerin ardından görüşmelerden elde edilen verilerin analiz aşamasına geçilmiştir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunda yer alan 10 soru şu şekildedir:

1. Evlilik hangi ihtiyaçlarınızı karşıladı?
2. Evlendikten sonra, evlilik yaşamına nasıl uyum sağladınız?
3. Evlilik yaşamına uyum sağlamada zorluk çektiğiniz / sorun yaşadığınız konular oldu mu? Oldu ise nelerdir?
4. Evlendikten sonra, yardıma ihtiyaç duyduğunuz konular / alanlar oldu mu? Oldu ise nelerdir?
5. Evlendikten sonra, evlilik yaşamınız ile ilgili kendinizi bilgisiz hissettiğiniz ve daha fazla bilgiye ihtiyaç duyduğunuz konular oldu mu? Oldu ise nelerdir?
6. Evliliğinizin güçlü yönleri nelerdir?
7. Evliliğinizde görmek istediğiniz değişiklikler nelerdir?
8. Evlenmeden önce evlilik yaşamı ile ilgili bilgi sahibi olmak istediğiniz konular oldu mu?
 - a. Bunlar nelerdir?
 - b. Bu konularda bilgi sahibi olmaya çalıştınız mı?
 - c. İhtiyaç duyduğunuz bilgileri nasıl edinmeye çalıştınız? Hangi bilgi kaynaklarını kullandınız?
 - d. Kullandığınız bilgi kaynaklarının sizin için yararları ve zararları neler oldu?
9. Evlenmeden önce bir evlilik öncesi eğitim programına katılma imkânınız olsun ister miydiniz?
 - a. Böyle bir programda hangi konularda eğitim verilmesini isterdiniz?
 - b. Bu eğitimi ne şekilde verilmesini isterdiniz?
10. Evlenmeyi düşünen bireylerin ya da çiftlerin evlilik öncesi eğitim almaları sizce gerekli midir? Neden?

Verilerin Toplanması

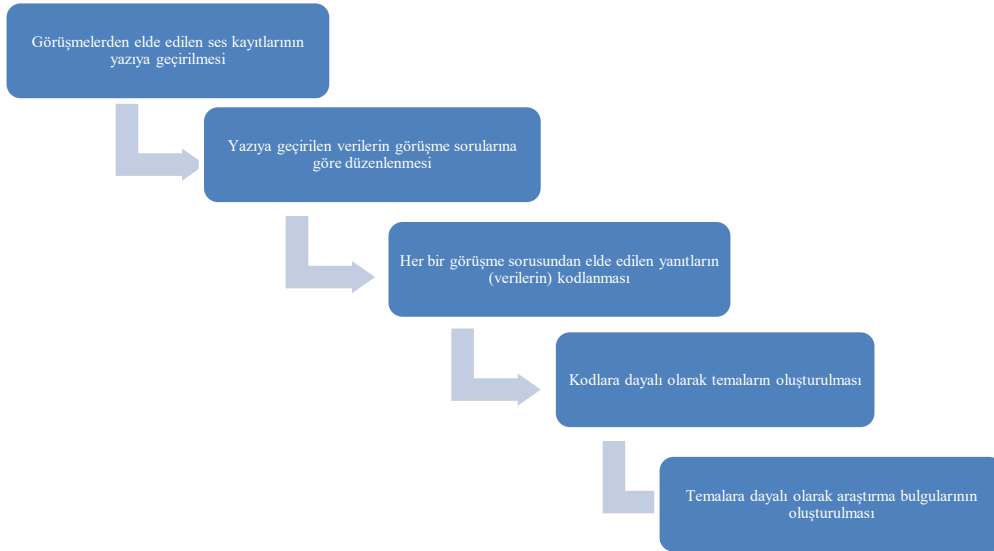
Bu çalışmada katılımcılara öncelikle çalışma ile ilgili bilgi verilmiş ve gönüllü olarak çalışmaya katılmayı kabul eden kişilerle görüşmeler verilerin gizliliğinin sağlanabileceği, katılımcı ve araştırmacı dışında kimsenin olmadığı ve bir başkası tarafından görüşmenin bölünmeyeceği bir ortamda gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler sırasında katılımcılardan izin alınarak ses kaydı alınmıştır. Görüşmenin öncesinde katılımcılar ile kısa bir sohbet edilerek hem katılımcıların görüşme için rahatlaması hem de araştırmacı ile güven ilişkisinin oluşturulması sağlanmaya çalışılmıştır. Görüşme sorularının dışına çıkılmamakla birlikte görüşmeler soru – cevap şeklinden ziyade bir sohbet şeklinde sorulmuştur ve katılımcıların yeterince düşünmesi ve anlatmasına fırsat verilmeye çalışılmıştır. Görüşmeler 20 – 50 dakika arasında sürmüştür.

Veri Analizi

Bu çalışma için veri toplamak amacıyla yapılan görüşmelerden elde edilen verilerin analizinde, nitel araştırmalar için veri analiz yöntemlerinden biri olan içerik analizi kullanılmıştır. İçerik analizi; sosyal gerçeğin belirgin içeriklerinin özelliklerinden, içeriğin belirgin olmayan özellikleri hakkında çıkarımlar yapmak yoluyla sosyal gerçeği araştıran yöntemdir (Gökçe, 2006). İçerik analizinin temel amacı, elde edilen verilerden yola çıkarak ilgili verileri açıklayacak kavram ve ilişkilere ulaşmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2011, 227). Yıldırım ve Şimşek'e (2011, 228 – 240) göre içerik analizinin dört aşaması bulunmaktadır. Bu aşamalar sırasıyla; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi, bulguların tanımlanması ve yorumlanması şeklindedir. Bu doğrultuda bu çalışmadan elde edilen verilerin analizinde izlenen aşamalar aşağıda özetlenmiştir:

1. **Verilerin kodlanması:** Bu araştırma kapsamında yapılan görüşmelerden elde edilen ses kayıtları araştırmacılar tarafından deşifre edilerek veriler yazılı bir doküman haline getirilmiştir. Ardından her bir soru için katılımcıların verdikleri yanıtlar alt alta yazılarak, her bir sorunun yanıtları bir araya getirilmiştir. Sonrasında araştırmacılar tarafından ayrı ayrı her bir açık uçlu soru için katılımcıların verdikleri yanıtlardaki benzer ifadeler bir araya getirilerek kodlar oluşturulmuştur. Verilere ilişkin kodların oluşturulmasında, verilerden çıkarılan kavramlara ilişkin kodlama biçimi (Strauss ve Corbin, 1990) temel alınmıştır. Verilerden çıkarılan kavramlara göre yapılan kodlamada, elde edilen veriler satır satır okunup tümevarımcı bir şekilde analiz edilerek araştırmacı tarafından kodlar ortaya çıkarılır (Strauss ve Corbin, 1990; Yıldırım ve Şimşek, 2011, 232).
2. **Temaların bulunması:** Verilerin kodlama aşamasından sonra, araştırmacılar bir araya gelerek, katılımcıların cevaplarından yola çıkılarak oluşturulan kodlara dayalı olarak temaları oluşturmuşlardır.
3. **Verilerin kodlara ve temalara göre düzenlenmesi ve tanımlanması:** Verilere dayalı olarak ortaya çıkarılan kodlar ve kodlardan elde edilen temalar, araştırmanın amaçları doğrultusunda araştırmacılar tarafından özetlenerek bulgular şeklinde sunulmuştur.
4. **Bulguların yorumlanması:** Araştırma bulguları olarak sunulan veriler, araştırmacılar tarafından araştırmanın amaçları doğrultusunda yorumlanarak araştırmanın sonuçları elde edilmiştir.

İçerik analiz süreci ve izlenen adımlar Şekil 1’de sunulmuştur:

Şekil 1. İçerik Analiz Sürecinde İzlenen Adımlar

Bulgular

Evlilik süresi 1 ile 5 yıl arasında olan evli bireylerin evliliğe ilişkin algılarını ve evlilik öncesi eğitim gereksinimlerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışma kapsamında yapılan yarı yapılandırılmış görüşmeler ile katılımcılara 10 açık uçlu soru yöneltilmiştir. Yöneltilen sorular aracılığıyla elde edilen veriler 3 kategori çerçevesinde değerlendirilmiş ve bu kategorilere dayalı olarak elde temalar ve alt temalar şeklinde sunulmuştur.

1. Kategori: Evliliğe Uyum Süreci

Evliliğe uyum süreci başlığı altında görüşme formunda bulunan ikinci ve üçüncü sorulara verilen yanıtlar değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların “Evlendikten sonra evlilik yaşamına nasıl uyum sağladınız?” ve “Evlilik yaşamına uyum sağlamada zorluk çektiğiniz / sorun yaşadığınız konular oldu mu? Oldu ise nelerdir?” sorularına verdikleri yanıtlardan yola

çıkılarak evliliğe uyum sürecine ilişkin iki tema ve bu temalara dayalı alt temalar oluşturulmuştur. Bu tema ve alt temalar Tablo 2’de sunulmuştur:

Tablo 2.

Evliliğe Uyum Süreci

Temalar	Alt Temalar
Uyumu Kolaylaştıran Etmenler	Karşılıklı anlayış Yakınların desteği Zaman tanıma Evlilik öncesi süreç (flört-nişanlılık süreci) Sorumluluklar
Uyumu Zorlaştıran Etmenler	Değişen sosyal yaşam Birlikte yaşamaya alışma süreci Toplumsal cinsiyet kalıpları Değişen aile ilişkileri

Tablo 2’de de görüldüğü gibi yeni evli bireylerin evlilik yaşamına uyum sağlama sürecini kolaylaştıran ve zorlaştıran birtakım etmenler söz konusudur. Bu etmenlere bakıldığında evliliğe uyumu kolaylaştıran etmenler karşılıklı anlayış, yakınların desteği, zaman tanıma, evlilik öncesi süreci (flört – nişanlılık süreci) vasıtasıyla katılımcıların evlilik yaşamına uyum süreçleri kolaylaşmıştır. Evliliğe uyum sağlamaları kolaylaştıran bu unsurları katılımcılar şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Daha çok aslında eşim ve benim birbirimize yardımcı olmamız ile ilgili. Anlayış, hoşgörüsü ile davranmamız ile ilgili (Suna).”

“Dediğim gibi hani zamanla oturuyor işte bazı şeyler (Esra).”

“Kayınvalide, kayınpeder onların desteği baya iyi oldu (Hakan).”

“Zaten öncesinde tanışıyorduk. Yani tanışma süreci o nişanlanma sürecinde birbirini tanıyorsun (Yamaç).”

Evliliğe uyum sürecini zorlaştıran etmenlere bakıldığında ise sorumluluklar, değişen sosyal yaşam, birlikte yaşamaya alışma süreci, toplumsal cinsiyet kalıpları ve değişen aile ilişkileri katılımcıların evliliğe uyum sürecini zorlaştırmıştır. Evliliğe uyum süreçlerini zorlaştıran bu unsurları katılımcılar şu şekilde ifade etmişlerdir:

“Temizlik, her hafta sonu temizlikte zorluk çektik mesela (Deniz).”

“Eşim başta alışmadı sanki. Özellikle dışarı çıkma konusunda (Betül).”

“Tartışmalarımızı alttan almaması, onun nasıl söyleyeyim erkeklik taslamak istemesinden...(Suna).”

“Biriyle yaşamak daha doğrusu aynı evde biriyle yaşamak (Esra).”

2. Kategori: Evliliğe İlişkin Algılar

Evliliğe ilişkin algılar başlığı altında görüşme formunda bulunan birinci, altıncı ve yedinci sorulara verilen yanıtlar değerlendirilmiştir. Bu doğrultuda katılımcıların “Evlilik hangi ihtiyaçlarınızı karşıladı?” ve “Evliliğinizin güçlü yönleri nelerdir?”, “Evliliğinizde görmek istediğiniz değişiklikler nelerdir?” sorularına verdikleri yanıtlardan yola çıkılarak evliliğe ilişkin

algılar ile ilgili üç tema ve bu temalara dayalı alt temalar oluşturulmuştur. Bu tema ve alt temalar Tablo 3'te sunulmuştur:

Tablo 3.

Evliliğe İlişkin Algular

Temalar	Alt Temalar
İhtiyaçlar	Yakınlık Sevme/sevilme Destek Güven
Güçlü Yönler	Anlayış Sevgi Saygı Güven Empati
Beklentiler	Çocuk sahibi olmak Eşin davranışları Yaşam koşulları

Tablo 3'te de görüldüğü gibi yeni evli bireylerin evliliğe ilişkin algıları ilgili ihtiyaçlar, güçlü yönler ve beklentiler olmak üzere üç tema bulunmaktadır. Bu temalara bakıldığında evliliğin yakınlık, sevme/sevilme, destek ve güven ihtiyaçlarını karşıladığı görülmektedir. Evlilikle birlikte karşılanan bu ihtiyaçları katılımcılar şu şekilde ifade etmişlerdir:

"Yanımda istediğim her an bir arkadaşın olması gibi bir şey (Kübra)."

"Sevdiğim, âşık olduğum için ve geri kalan ömrümü onunla geçirmek istediğim için (Yamaç)."

"Özellikle güven, güveni karşıladı (Deniz)."

"Sevme, sevilme, sevgi...(Betül)."

Evliliğin güçlü yönlerine ilişkin olarak anlayış, sevgi, saygı, güven ve empati temaları ortaya çıkmıştır. Katılımcıların bu güçlü yönlerle ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

"Birbirimize karşı anlayışlı olmamız (Betül)."

"Çok iyi empati kuruyor olmamız (Damla)."

"Empati kurabilmemiz (Mehmet)."

"Hoşgörü ve saygı (Kaan)."

Evlilikten beklentiler ile ilgili çocuk sahibi olmak, eşin davranışları ve yaşam koşulları temaları ortaya çıkmıştır ve bu beklentilere ilişkin katılımcıların ifadeleri şu şekildedir:

"Çocuk sahibi olmak (Betül)."

"Başka şehir olabilir (Mehmet)."

"Daha romantik olsun, arada ufak jestler yapsın (Esra)."

3. Kategori: Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçları

Evlilik öncesi eğitim ihtiyaçları başlığı altında görüşme formunda bulunan dördüncü, beşinci, sekizinci, dokuzuncu ve onuncu sorulara verilen yanıtlar değerlendirilmiştir. Katılımcıların verdikleri yanıtlara dayalı dört tema ve bu üç temaya dayalı olarak alt temalar oluşturulmuştur. Bu tema ve alt temalar Tablo 4’te sunulmuştur:

Tablo 4.

Evlilik Öncesi Eğitim İhtiyaçları

Temalar	Alt Temalar
Eğitim İhtiyaçları	Evlilik yaşamına hazırlık Birbirini tanıma Önleme
Eğitim İçeriği	Cinsellik Eş ve aile ile ilişkiler Evlilik yaşamı İş paylaşımı
Eğitim Kaynakları	İnternet Kitap Büyükler/yakınlar Hekim
Eğitim Biçimi	Seminer Uygulamalı Kitapçık/broşür

Tablo 4’te de görüldüğü gibi yeni evli bireylerin belirttikleri evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarına ilişkin olarak Eğitim ihtiyaçları, eğitim içeriği, eğitim kaynakları ve eğitim biçimi olmak üzere tema bulunmaktadır. Bu temalara bakıldığında yeni evli bireylerin evlilik öncesine eğitime ihtiyaç duyma nedenleri evlilik yaşamına hazırlık, birbirini tanıma ve önleme temaları şeklinde ortaya çıkmıştır. Katılımcıların bu nedenlere ilişkin ifadeleri şu şekildedir:

“Çünkü çok fazla sayıda sağlıklı ilişki var boşanma olmasa da. Ki boşanma sayısı çok fazla (Betül).”

“Çünkü ne için evlenilir, evlenince bizi ne bekleyen sorumluluklar nelerdir, neler beklemeliyiz, beklememeliyiz... Farkında olmadan evleniliyor (Hakan)”

“Çünkü evlilik sonraki yaşama hazırlıyor...(Deniz)”

Evlilik öncesi eğitim içeriğine ilişkin olarak ise cinsellik, eş ve aile ilişkileri, evlilik yaşamı ve iş paylaşımı şeklinde temalar bulunmaktadır.

“Aile içi iletişim, cinsel eğitim bence çok önemli. (Betül)”

“İlişkiler konusunda olabilir (Deniz)”

Katılımcılar tarafından evlilik öncesi eğitim için kullanılabilecek kaynaklar ise internet, kitaplar, büyükler ya da yakınlar ve hekimler olarak ifade edilmiştir.

“İnternet ve kitaplar (Betül)”

“Mutlu evliliği olan kişilerden bunun sırrı öğrenilebilir(Yamaç)”

Katılımcılar tarafından evlilik öncesi verilecek bir eğitimin seminer şeklinde, uygulamalı olarak ya da bir kitapçık ya da broşür aracılığıyla verilebileceği ifade edilmiştir.

“Seminer şeklinde verilebilir (Esra)”

“Seminer şeklinde ya da uygulamalı eğitim de güzel olabilir (Kaan)”

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Evlilik süresi 1 – 5 yıl arası olan bireylerin evlilik yaşamı deneyimleri ile evliliğe ilişkin algılarını ve evlilik öncesi eğitim gereksinimlerini incelemek amacıyla yapılan bu çalışmada yeni evli bireyler ile yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen veriler evliliğe uyum süreci, evliliğe ilişkin algılar ve evlilik öncesi eğitim ihtiyaçları olmak üzere üç kategori altında değerlendirilmiştir.

Evliliğe uyum süreci kategorisi altında uyumu kolaylaştıran etmenler ve uyumu zorlaştıran etmenler olmak üzere iki tema ortaya çıkmıştır. Bu temalara dayalı olarak evliliğe uyumu kolaylaştıran etmenlerin karşılıklı anlayış, yakınların desteği, birbirine zaman tanıma ve evlilik öncesi geçirilen süreç olduğu; evliliği zorlaştıran etmenlerin ise sorumluluklar, değişen sosyal yaşam, birlikte yaşamaya alışma süreci, toplumsal cinsiyet kalıpları ve değişen aile ilişkileri olduğu görülmüştür. Gladding (2012) yeni bir çiftin yaşam döngüsünü daha çok uyum sağlamanın egemen olduğu bir dönem olarak tanımlayarak eşler için bunun zaman alan bir süreç olduğunu bu süreçte de iyi niyet, enerji ve uzlaşma ile birbirlerinin farklılıklarını kabul etmeyi öğrenmelerinin önemli olduğunu belirtmiştir. Benzer şekilde Sevim (1999), Onur (2008) ve Kalkan ve Yalçın (2012) da evlilik yaşamına dair, ortak bir yaşam biçimi oluşturmak, çift olmak, aileler ve yakınlar ile ilişkileri yeniden yapılandırmak gibi kazanımların gerçekleştirilmesi sürecinde çiftlerin karşısına birtakım zorluklar çıkabildiğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda, evliliğin ilk yıllarında evlilik yaşamına uyum sağlama süreci ile ilgili bu etmenlerin literatür ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Evliliğe ilişkin algılar kategorisi altında ihtiyaçlar, güçlü yönler ve beklentiler temaları oluşturulmuştur. Her bir temanın alt temaları ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda evliliğin yakınlık, sevme/sevilme, destek ve güven ihtiyaçlarını karşıladığı; evliliklerde anlayış, sevgi, saygı, güven ve empatinin güçlü yönler olarak algılandığı ve yeni evli bireylerin evliliklerinden çocuk sahibi olma, eşin davranışlarında ve yaşam koşullarında birtakım değişiklikler bekledikleri görülmüştür. Erikson’un Psikososyal Gelişim Kuramının 6.evresinin temel krizi olan yakın ilişki geliştirmeye karşı yalnızlık olduğu (Erikson, 1994) göz önünde bulundurulduğunda, bu kuramı destekler şekilde bu çalışmada da bireylerin evlenerek en çok yakınlık ihtiyacını karşıladığı görülmüştür. Ayrıca bireyin temel bağlanma figürü ile yakınlık kurma eğilimleri ile şekillenen bağlanma (Bowlby, 1973), yetişkinlik döneminde romantik ilişkiler aracılığı ile yaşanmaktadır (Hazan ve Shaver, 1987). Bu doğrultuda katılımcılar tarafından evlilik ile ilişkilendirilen ihtiyaçlar arasında yakınlık ve güven ihtiyaçlarının yer alması da yetişkin bağlanma kuramını desteklemektedir. Bu bulgu ile tutarlı bir şekilde alan yazında evliliğin, yakın ilişkiler kurma (Weiss, 1997; Hiltner, 2000; Dönmez, Büyükşahin, Taluy, Başer ve Güler, 2009;), yalnızlık duygusunu giderme (Ash, 2001; Doman ve Roux, 2010) güçlü sosyal destek ihtiyacını karşılama (Jerskey, Panizzon, Jacobson, Neale, Grant, Schultz, Eisen, Tsuang, Lyons, 2010; Özgüven, 2014), korunma ve güven gibi temel yaşam ihtiyaçlarını ve psikolojik olarak sevgi, sevilme ve beğenilme ihtiyaçlarını (Özgüven, 2014) karşıladığı belirtilmiştir. Aynı zamanda bu çalışmada yeni evli

bireyler evliliklerinin güçlü yönü olarak anlayış, sevgi ve saygıyı ifade etmişlerdir ve evliliklerinde görmek istedikleri değişiklik olarak da çocuk sahibi olmayı bildirmişlerdir. Bu bulgu da evli bireylerin evliliklerinin güçlü yönleri olarak ifade ettikleri yönlerin aynı zamanda yetişkin dönemi gelişim görevlerini vurguladığını göstermektedir. Bu doğrultuda bireylerin gelişimsel görev ve ihtiyaçlarını karşılayabilmelerinin, evlilikleri için olumlu bir durum olduğu söylenebilir.

Son olarak, evlilik öncesi eğitim ihtiyaçları kategorisi altında eğitim ihtiyaçları, eğitim içeriği, eğitim kaynakları ve eğitim biçimi temaları oluşturulmuştur. Her bir temanın alt temaları ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda evlilik öncesi eğitime evlilik yaşamına hazırlık, birbirini tanıma ve önleme amacıyla ihtiyaç duyulmaktadır. Evlilik öncesi eğitim içeriklerinin cinsellik, eş ve aile ilişkileri, evlilik yaşamı ve iş paylaşımı temalarını içermesi gerektiği düşünülmektedir. Evlilik öncesi eğitim kaynağı olarak internet, kitaplar, büyükler/yakınlar ve hekimlerden ve eğitim biçimi olarak ise seminerler, uygulamalı eğitimler ve kitapçıklar/broşürlerden yararlanılabileceği belirtilmiştir. Bu bulgu ile tutarlı bir şekilde, Silliman ve Schumm(2004) da ergenlerin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgileri edinmede arkadaşları ya da ailelerine başvurduklarını belirtmektedir. Benzer bir şekilde Hamamcı, Buğa ve Duran(2011) da yaptıkları araştırmada üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgileri çoğunlukla yakın çevrelerindeki arkadaşları, evli bireyler ve anne babaları aracılığı ile edindiklerini ortaya koymuşlardır. Aynı araştırmada yeni evli bireyler bir evlilik öncesi eğitim programına katılma imkânlarına olsa idi, bu program dâhilinde eş ile ilişkiler, evlilik yaşamına hazırlık ve cinsellik konularına yer verilmesi gerektiğini ve bu eğitimin seminer şeklinde ve uygulamalı olarak verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Şen (2009) tarafından nişanlı çiftlerin evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarını incelemek amacı ile yapılan çalışmada, nişanlı çiftlerin iletişim, çatışmayı önleme, sorun çözme, empati, cinsellik ve aile planlaması konularında bilgilerinin yetersiz olduğu ortaya konulmuştur. Sürerbiçer (2008) tarafından boşanmış bireylerin deneyimleri üzerinden evlilik ile ilgili eğitim ihtiyaçlarını belirlemek üzere yapılan çalışmada ise birbirini tanıma; evliliği olumsuz etkileyebilecek alışkanlık, tutum ve davranışlar; ailelerle ilişkiler; etkili iletişim becerileri ve çatışma çözme yöntemleri konularına evlilik öncesi eğitimlerde yer verilmesi gerektiği bulgusuna ulaşılmıştır. Hamamcı, Buğa ve Duran'a (2011) göre ise üniversite öğrencileri stresle başa çıkma, çatışma çözme, sosyal ilişkileri düzenleme, problem çözme, öfke kontrolü gibi konularda eğitim almayı istediklerini belirtmektedir. Haskan Avcı (2014) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yürütülen çalışmada da üniversite öğrencilerinin evlilik öncesinde iletişim, çatışma çözme, farklılıkları kabul, romantizm-cinsellik ve sosyal destek konularında eğitim almak istedikleri bulgusu elde edilmiştir. Alan yazında evlilik öncesi eğitim programlarına katılmanın çiftlerin ilişki doyumu ve ilişki kalitesini arttırdığı sonucu dikkate alındığında (Carson, Varson, Gil ve Baucom, 2004; Yılmaz, 2009; Yalçın, 2010; Holman, 2011; Hall, 2013;) bireylerin yukarıdaki araştırmalarda belirlenen ihtiyaçlarının evlilik öncesinde karşılanmasının sağlıklı evliliklere katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Sonuç olarak; evlilikleri 1-5 yıl arasında olan bireylerin açık uçlu sorulara verdikleri yanıtlar göz önünde bulundurulduğunda evliliğe ve evlilik yaşamına uyum sürecinde birtakım zorluklar yaşadıkları göze çarpmaktadır. Bu süreçte en çok evlilik yaşamına uyum sağlama, eş ile ilişkilerini düzenleme ve evlilik sonrası aileler ile ilişkilerini düzenleme konularında zorluklar yaşanmaktadır. Evlenmeyi düşünen bireylerin ya da çiftlerin evlilik öncesinde cinsellik, evlilik yaşamı, iletişim becerileri gibi konularda verilecek eğitimlere ve bilgilendirmelere ihtiyaçları olmaktadır. Bu doğrultuda evlenmeyi düşünen bireylere ya da evlilik çağına gelmiş bireylere evlenmeden önce bu ihtiyaçlar ve zorluklar dikkate alınarak evlilik öncesi eğitim verilmesi

önemli görülmektedir. Ayrıca evliliğin ilk yıllarında yeni evli bireylerin evliliğe, çift olmaya, birlikte yaşamaya, yeni rollere ve sorumluluklara uyum sürecinde desteğe ihtiyaçları vardır. Kalkan ve Yalçın (2012) çiftlerin evlilik yaşamına hazırlanmaları konusunda evlilik öncesi psikolojik danışma yardımının katkısının olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca evlilik öncesi psikolojik danışma desteği evlilik stresinin azalması ve güçlü evliliklerinin kurulması üzerinde etkili olmaktadır (Markman, Floyd, Stanley ve Clements, 1993; Hahlweg, Markman, Thurmaier, Engl ve Eckert, 1998). Alan yazında (Yılmaz ve Kalkan, 2010; Duran ve Hamamcı, 2010; Kalkan ve Yalçın, 2012) evlilik öncesinde çiftlere birtakım bilgi ve becerilerin kazandırılmasının evlilik yaşamına uyum sürecini kolaylaştıran bir faktör olduğu belirtilmektedir. Ayrıca evlilik kurulmadan önce çiftler arasındaki ilişkinin güçlendirilmesi ve evlilik yaşamına hazırlanmaları evlilikte yaşanması olası olan sorunların ve boşanmaların önlenmesi hususunda da önemlidir (Yılmaz ve Kalkan, 2010). Toplumun en küçük yapısı olan aile kurumunun korunması, evliliklerin sağlıklı ve güçlü bir şekilde yürütülmesi gerek bireysel gerekse toplumsal açıdan önemlidir. Bu anlamda evlenmeyi planlayan çiftlerin daha sağlıklı bir aile yapısı oluşturabilmeleri, evlilik yaşamı ile birlikte kendilerini bekleyen rol, sorumluluk ve değişikliklerin farkında olmaları ve evliliklerini doyumlu ve sağlıklı bir şekilde sürdürebilmeleri için evlenmeden önce desteklenmeleri önemlidir. Bu çalışmada yeni evli bireylerin deneyimlerinden ve evliliğe dair algılarından yola çıkılarak evlilik öncesi ve sonrası destek ve yardım ihtiyaçları, karşılaşılan zorluklar belirlenmeye çalışılmıştır. Bu doğrultuda evlilik öncesi ya da sonrasına yönelik olarak hazırlanacak psikoeğitim programlarında yeni evli bireylerin evlilik deneyimlerinin ve evliliğe ilişkin algılarının dikkate alınması gerekli görülmektedir. Bu araştırmadan elde edilen sonuçların, yetişkinlik dönemi gelişim görevlerinin önemini vurgular nitelikte olduğu görülmektedir. Bu anlamda evlilik ile ilgili yapılacak olan çalışmalarda yetişkinlik dönemi gelişim görevlerini etkileyebilecek olan ihtiyaçların dikkate alınması önemli görülmektedir. Bu çalışmanın birtakım sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak araştırmanın verileri, araştırmaya katılmaya gönüllü 10 evli bireyden elde edilen veriler ile sınırlıdır. Örneklem büyüklüğü nitel araştırma için yeterli olmakla birlikte, daha büyük örneklem üzerinde benzer çalışmalar yapılabilir. Bu çalışmanın kapsamı 1 – 5 yıl arası evli bireyler ile görüşmeyi gerektirdiğinden ötürü ve gönüllülük esas alındığı için katılımcılara ilişkin çeşitleme konusunda zayıflıklar bulunmaktadır. Evlilik süresi, çocuk sayısı, eğitim düzeyi, meslek ve yaş değişkenleri açısından araştırmanın kapsamından dolayı çeşitleme sağlanamamıştır. Bu anlamda farklı eğitim düzeyi, farklı sosyoekonomik düzey, farklı yaş ve farklı meslek gruplarından evli bireylerle, evlilik deneyimleri ve evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarına yönelik çalışmalar yapılabilir. Nitel araştırmaların da hem avantajları hem de dezavantajları bulunmaktadır. Derinlemesine inceleme, katılımcıların deneyimlerine doğrudan ulaşma avantajlarının yanı sıra genellenebilirlik ve nesnellik açısından nitel araştırmaların birtakım dezavantajları bulunmaktadır. Bu çalışmada derinlemesine incelenen evlilik deneyimleri, evliliğe ilişkin algılar ve evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarını inceleyen genellenebilirliği ve nesnelliği daha yüksek özellikte ve daha büyük örneklem üzerinde çalışmalar yapılabilir.

Kaynaklar / References

- Ash, C. (2001). The purpose of marriage. *Churchman*, 115(1), 17-29. Erişim adresi: https://www.biblicalstudies.org.uk/pdf/churchman/115-01_007.pdf
- Bacanlı, H. (2011). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Bowlby, J. (1973). *Attachment and loss, vol. II: Separation* (Vol. 2). New York: Basic Books.
- Carrere, S., Buehlman, K. T., Gottman, J. M., Coan, J. A., & Ruckstuhl, L. (2000). Predicting marital stability and divorce in newlywed couples. *Journal of Family Psychology*, 14(1), 42. doi:10.1037/0893-3200.14.1.42
- Carson, J. W., Carson, K. M., Gil, K. M., & Baucom, D. H. (2004). Mindfulness-based relationship enhancement. *Behavior Therapy*, 35, 471-494. doi:10.1016/S0005-7894(04)80028-5
- Demirci, Ş., Günaydın, İ. G., Doğan, K. H. ve Aynacı, Y. (2005). Konya ilindeki boşanmaların retrospektif değerlendirilmesi. *Adli Tıp Dergisi* 19(1): 22 – 28. Erişim adresi: http://www.journalagent.com/adlitip/pdfs/ADLITIP_19_1_22_28.pdf
- Dennison, R. P., Koerner, S. S., & Segrin, C. (2014). A dyadic examination of family-of-origin influence on newlyweds' marital satisfaction. *Journal of Family Psychology*, 28(3), 429. doi:10.1037/a0036807
- Dişsever, H. ve Dişçi, R. (2000). İstanbul'da 1999 yılında sonuçlanmış boşanma davalarında boşanma nedenlerinin değerlendirilmesi. *The Bulletin of Legal Medicine*, 5(3), 151-156. Erişim adresi: <https://www.adlitipbulteni.com/index.php/atb/article/view/420>
- Doğan, İ. (2007). *Sosyoloji kavramlar ve sorunlar*. Ankara: Pegem Yayıncılık
- Doman, L., & Roux, A. (2010). The causes of loneliness and the factors that contribute towards it - a literature review. *The Journal of Humanities*, 50(2), 216-228. Erişim adresi: http://www.scielo.org.za/scielo.php?pid=S0041-47512010000200006&script=sci_arttext&tlng=af
- Dönmez, A., Büyükşahin, A., Taluy, N., Başer, I. ve Güler, M. (2009). *Yakın ilişkiler psikolojisi*. A. Dönmez (Çev. Ed.) Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Duran, Ş. ve Hamamcı, Z. (2010). Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının romantik ilişkiler yaşayan üniversite öğrencilerinin iletişim becerileri ve çatışma iletişim tarzları üzerine etkisinin incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 23(23), 87-100. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/spcd/issue/21111/227374>
- Erikson, E. H. (1994). *Identity: Youth and crisis* (No. 7). WW Norton & Company.
- Ersoy, A. F. (2017). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Edt.) *Eğitimde nitel araştırma desenleri* içinde (ss. 51-105). Ankara: Anı Yayıncılık
- Gladding, S. T. (2012). *Aile terapisi. Tarihi, kuram ve uygulamaları*. İ. Keklik ve İ. Yıldırım (Çev. Edt.) Ankara: Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Derneği Yayınları
- Gökçe, O. (2006). *İçerik Analizi – Kuramsal ve Pratik Bilgiler*. Ankara: Siyasal Kitabevi
- Gray, D. E. (2014). *Doing research in the real world* (3rd edition). London: Sage.
- Hahlweg, K., Markman, H. J., Thurmaier, F., Engl, J., & Eckert, V. (1998). Prevention of marital distress: Results of a German prospective longitudinal study. *Journal of Family Psychology*, 12(4), 543. Erişim adresi: <https://psycnet.apa.org/buy/1998-11410-006>
- Hall, Y. (2013). *Cohabitation effect among his panic couples: An appraisal of a relationship education program*. Chicago: Wheaton College
- Hamamcı, Z., Buğa, A. ve Duran, Ş. (2011). Üniversite öğrencilerinin evlilik yaşantısı ile ilgili bilgi kaynaklarının ve evlilik öncesi eğitim ihtiyaçlarının incelenmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 26(26); 33-50. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/spcd/issue/21103/227269>
- Haskan Avcı, Ö. (2014). Üniversite öğrencilerinin evlilik öncesi ilişkilerde problem yaşadıkları ve eğitim almak istedikleri konular. *Ege Eğitim Dergisi*, 15(1), 279-299. Erişim adresi: <http://agris.fao.org/agris-search/search.do?recordID=TR2016011966>
- Hazan, C., & Shaver, P. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52(3), 511-524. doi:10.1037/0022-3514.52.3.511

- Hiltner, J. (2000). The example of our heroine: Deborah Sampson and the legacy of her manmann's the female review. *American Studies*, 41(1), 93-113. Erişim adresi: https://www.jstor.org/stable/40643118?seq=1#metadata_info_tab_contents
- Holman, G. (2011). *Development and preliminary evaluation of brief fap-based relationship enhancement*. (Unpublished doctoral dissertation), University of Washington, Washington D.C.
- Huston, T. L., Caughlin, J. P., Houts, R. M., Smith, S. E., & George, L. J. (2001). The connubial crucible: Newlywed years as predictors of marital delight, distress, and divorce. *Journal of Personality and Social Psychology*, 80(2), 237. doi:10.1037/0022-3514.80.2.237
- Huston, T. L., Niehuis, S., & Smith, S. E. (2001). The early marital roots of conjugal distress and divorce. *Current Directions in Psychological Science*, 10(4), 116-119. doi:10.1111%2F1467-8721.00129
- Jerskey, B. A., Panizzon, M. S., Jacobson, K. C., Neale, M. C., Grant, M. D., Schultz, M., Eisen, S.A., Tsuang, M. T., & Lyons, M. J. (2010). Marriage and divorce: A genetic perspective. *Personality and Individual Differences*, 49(5), 473-478. doi:10.1016/j.paid.2010.05.007
- Kalkan, M. ve Ersanlı, E. (2008). Bilişsel-davranışçı yaklaşıma dayalı evlilik ilişkisini geliştirme programının evli bireylerin evlilik uyumuna etkisi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 8(3), 963-986.
- Kalkan, M. ve Yalçın, İ. (2012). Evlilik öncesi dönem ve romantik ilişkiler. M., Kalkan ve Z., Hamamcı (Edt.). *Evlilik öncesi psikolojik danışma* (ss.1-7). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Lester, S. (1999). *An introduction to phenomenological research*. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/profile/Stan_Lester/publication/255647619_An_introduction_to_phenomenological_research/links/545a05e30cf2cf5164840df6.pdf
- Markman, H. J., Renick, M. J., Floyd, F. J., Stanley, S. M., & Clements, M. (1993). Preventing marital distress through communication and conflict management training: A 4-and 5-year follow-up. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 61(1), 70-77. doi:10.1037/0022-006X.61.1.70
- Neff, L. A., & Geers, A. L. (2013). Optimistic expectations in early marriage: A resource or vulnerability for adaptive relationship functioning? *Journal of Personality and Social Psychology*, 105(1), 38-60. doi:10.1037/a0032600
- Onur, B. (2008). *Gelişim psikolojisi yetişkinlik – yaşlılık – ölüm*. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.
- Özgüven, İ. E. (2014). *Evlilik ve aile terapisi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Palmisano, V.B. (2007). *A phenomenological exploration of crisis intervention counseling as experienced school counselor*. (Unpublished Phd Thesis) USA: University of New York at Buffalo.
- Patton, C. W. (2007). *Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri*. M. Bütün ve S. B. Demir (Çev.Edt.)Ankara: Pegem Akademi
- Senemoğlu, N. (2011). *Gelişim öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık
- Sevim, S. A. (1999). Evlilik ilişkisini geliştirme programları. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 2(11), 19-25. Erişim adresi: <http://www.turkpsdrdergisi.com/index.php/pdr/article/download/357/292>
- Silliman, B., & Schumm, W. R. (2004). Adolescents' perceptions of marriage and premarital couples education. *Family Relations*, 53(5), 513-520. doi:10.1111/j.0197-6664.2004.00060.x
- Steenbergen, E. F., Kluwer, E. S., & Karney, B. R. (2011). Workload and the trajectory of marital satisfaction in newlyweds: Job satisfaction, gender, and parental status as moderators. *Journal of Family Psychology*, 25(3), 345. doi:10.1037/a0023653
- Strauss, A., & Corbin, J. M. (1990). *Basics of qualitative research: Grounded theory procedures and techniques*. London: Sage.
- Sürerbiçer, F. S. (2008). *Boşanmış bireylerin deneyimlerine göre evlilik eğitimi gereksinimi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Şen, B. (2009). *Evlilik üzere başvuruda bulunan bir grup nişanlı çiftin evlilik ve "evlilik öncesi çift eğitimi"ne ilişkin bilgi, görüş ve değerlendirmeleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2018). *Evlenme ve boşanma istatistikleri 2017*. www.tuik.gov.tr adresinden 23.03.2018 tarihinde erişilmiştir.

- Uçan, Ö. (2007). Boşanma sürecinde kriz merkezine başvuran kadınların retrospektif olarak değerlendirilmesi. *Klinik Psikiyatri*, 10(1), 38-45. Erişim adresi: https://www.journalagent.com/kpd/pdfs/KPD_10_1_38_45.pdf
- van Manen, M. (2014). *Phenomenology of practice: Meaning-giving methods in phenomenological research and writing*. Walnut Creek: Left Coast Press.
- Weiss, Y. (1997). *The formation and dissolution of families: Why marry? Who marries whom? And what happen upon divorce*. *Handbook of population and family economics*. Tel-Aviv: Elsevier Science.
- Yalçın, İ. (2010). *İlişki geliştirme programının üniversite öğrencilerinin ilişki doyum düzeylerine etkisi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Yıldırım, N. (2004). Türkiye’de boşanma ve sebepleri. *Bilgi (Türk Dünyası Sosyal Bilimler Dergisi)*, 28, 59-81. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/bilig/issue/25396/267974>
- Yıldırım, A ve Şimşek, A. (2011). *Sosyal bilimlerde Nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yılmaz, T. (2009). *Evlilik öncesi ilişki geliştirme programının çiftlerin ilişki doyum düzeylerine etkisi*. (Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Yılmaz, T. ve Kalkan, M. (2010). Evlilik öncesi ilişkileri geliştirme programının çiftlerin ilişki doyumuna etkisi. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 10(3), 1893-1920.

Yazarlar

İletişim

Sare Terzi İlhan, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesinde Araştırma Görevlisi olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları psikolojik danışma ve rehberlik, evlilik ve çift danışmanlığı, bağlanma teorisinden oluşmaktadır.

Araştırma görevlisi, Sare Terzi İlhan, Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışma ABD, e-mail: sare.terzi@amasya.edu.tr

Prof. Dr. Şerife Işık, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesinde Öğretim Üyesi olarak görev yapmaktadır. Çalışma alanları Okullarda psikolojik danışma ve rehberlik, pozitif psikoloji, okullarda pozitif psikoloji uygulamalarından oluşmaktadır.

Profesör Doktor, Şerife Işık, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü Rehberlik ve Psikolojik Danışma ABD, e-mail: serife7403@gmail.com

Summary

Purpose and Significance. Family is the foremost of all social institutions. It is a group consisting of individuals who are biologically, psychologically, emotionally and socially related. Family, considered as the smallest unit of society, constitutes the basic social environment of the individual (Özgüven, 2014: p.1). The existence and continuity of the family institution is provided through marriage, which is a social phenomenon that bases the relationship between men and women on a legitimate basis (Doğan, 2007: p.208). Marriage, an essential developmental task for the individual, leads to a number of changes in individual's life. Along with marriage, new life roles, tasks, and responsibilities are introduced into the lives of individuals. The fact that many people get divorced in the first five years of marriage, which are called critical years, and that these years influence the direction of the marriage considerably suggest that what individuals go through during the first years of marriage needs to be investigated. In this respect, one of the research problems of this study is what individuals experience in the first years of marriage. There have not been any studies concerning the content of pre-marriage training programs that are designed considering individuals' experiences during the first years of marriage in Turkish literature. The experiences of newly-married individuals are considered to be important in determining the content of pre-marriage training programs. In this sense, determining the information, support and skills that newly-married individuals are in need of makes up another research problem of this study.

Based on the research problems, the purpose of this study is to examine married life experiences of individuals who have been married for 1 to 5 years, and to determine their pre-marriage training needs.

Method. The research design utilized in this study is phenomenology, which is one of the qualitative research designs. The study group consists of 10 married individuals with 1 to 5 years of marriage, 6 of whom are women and 4 of whom are men. The study group was formed using purposive sampling method. As one of the data collection methods of qualitative research, interviews were held throughout the study. In collection of data, "Personal Information Form" created by the researchers and "Semi-structured Interview Form" consisting of 10 questions were used in the interviews. The interviews were conducted by the first author. With permission from the participants, all the interviews were audio-taped and transcribed verbatim. After the transcription stage, the data obtained from the interviews were analyzed. In the analysis of the data, content analysis, one of the data analysis methods for qualitative research, was used.

The rationale for the current study is presented in detail. In addition, the research data has been examined in detail depending on the actual expressions of the participants. Furthermore, the conditions and the process in which the research was conducted are described in detail. Purposive sampling method was used in formation of the study group. Criteria were set in line with the objectives of the research, and the individuals who met these criteria and volunteered to participate in the study constituted the study group. A structured interview form was used to ensure dependability in this study. The questions in the structured interview form were asked all participants in the same order. Moreover, all interviews were conducted in the same place. In order to ensure dependability, expert opinion was taken while creating the structured interview form and transforming the data into codes and themes.

Findings. According to the answers given to the question "Which of your needs have your marriage met?", the needs that are met by marriage consist of the following themes: intimacy,

love and to be loved, other, being a family, support, trust and social approval. From the answers to the question “How did you adapt to married life?”, the themes that emerged were understanding, time, support of relatives, engagement/flirting, premarital life style and other. The questions “Have you had difficulties/problems with marital adjustment? If yes, what were they?” were answered mentioning housework, social life, cohabitation, gender roles, family relations and other themes as sources of problems/difficulties encountered during marital adjustment process. The participants’ answers to the question “After you got married, have there been any issues/areas that you need help with? If yes, what were they?” themes like housework, not happened, other, and family relationships emerged. The questions “After marriage, have there been any issues about marriage life that you feel uninformed and need more information? If yes, what were they?” were asked and the themes related to the topics that the participants felt uninformed and needed more information appeared to be spousal relationships, not happened, housework, and other. According to the themes emerged from the answers to the question “What are the strengths of your marriage?”, the strengths of the participants’ marriages were understanding, respect, love, other, trust, empathy, friendship and communication skills. The question “What changes do you want to see in your marriage?” were answered by the participants mentioning having children, the behaviors of the spouse and other themes. The participants’ statements for the question “Were there any areas that you needed information before marriage?” made up themes like sexuality, spousal relationships, family relationships, and other. In addition, the participants mentioned that while trying to get information about such topics, they had used sources like the internet, elders/relatives, books and physicians. Two of the five participants who used the internet stated that the internet had been useful as a source of information while two people said it had been harmful and that they could not trust the information on the internet. One participant stated that it had both reliable and unreliable information and that s/he used the information after evaluating it. Five participants who benefited from the elders/relatives as information sources stated that they had not seen any problematic side of this information source. Three participants who used books as information source stated that the books had been a useful source of information. Only one participant stated that s/he had received support in sexual matters from a physician and that it had been very useful for him/her. According to the answers to the question “Would you like to have had opportunity to participate in a pre-marriage training program before you got married?”, the participants would like the training to cover themes like spousal relationships, married life, sexuality and other. The questions “Do you think it is necessary for couples or individuals who are planning to get married to receive pre-marriage training? Why?” were asked the participants, and their answers to why individuals or couples who are considering marriage should receive pre-marriage training were preparation to married life, getting to know each other and prevention.

Discussion and Conclusion. The findings of the current study suggest that although individuals who have been married for 1-5 years evaluate their marriage positively, they encounter some difficulties during the process of adaptation to marriage and married life. Throughout this process, the topics that appear to be problematic are adjusting to married life and managing the relationships with one’s spouse and families. Individuals or couples who are considering marriage need to receive education and information in matters such as sexuality, married life and communication skills, before marriage. Moreover, in the first years of marriage, newly-married couples are in need of support in adaptation to marriage, cohabitation, being a couple, new roles and responsibilities. Kalkan and Yalçın (2012) stated that pre-marriage counseling contribute to couples in getting prepared for married life. In addition, pre-marriage counseling support is effective inasmuch as it helps reducing marriage stress and establishing strong bonds in

marriages (Markman, Floyd, Stanley, & Storaasli, 1998; Markman, Floyd, Stanley, & Clements, 1993). It is also stated in the literature that providing certain knowledge and teaching some skills to couples before marriage is a factor facilitating adaptation to married life. (Kalkan & Yalçın, 2012; Yılmaz & Kalkan, 2010; Duran & Hamamcı, 2010). It is also crucial to strengthen the relationship between couples before marriage and to help them get prepared for married life so as to prevent potential marriage problems and divorce (Yılmaz & Kalkan, 2010). Protecting the family institution, which is the basic structure of the society, by healthy and strong marriages is essential both for the individual and the society. In this sense, it is important that couples be supported prior to marriage in order to be able to form a healthier family structure, be aware of their roles, responsibilities and changes coming with marriage, and continue their marriage in a satisfactory and healthy manner. This research study has tried to determine the need for support and help and the difficulties encountered by individuals before and after marriage. Experiences of newly-married individuals were used as a source of information for this purpose. In this respect, it is regarded necessary to consider the marriage experiences of newly-married individuals in designing pre or post-marriage psychoeducation programs. The results obtained from this research study seem to emphasize the importance of adult developmental tasks. In this sense, it is essential that the needs that might influence the developmental tasks of adulthood need to be taken into consideration while conducting studies on marriage. The data of this study is limited to the data obtained from ten married individuals who volunteered to participate in the study. Participants are educated at undergraduate or graduate level, and most of them are academicians. Marriage experiences and pre-marriage training needs of individuals with different levels of education, different socioeconomic levels and different occupations could be studied. Similar studies could be conducted with a larger sample.